

Rolnummer : 13
Arrest nr. 1 van 5 april 1985

In zake : vordering van de Vlaamse Executieve tot schorsing van het decreet van de Franse Gemeenschapsraad van 26 juni 1984 "assurant la protection de l'usage de la langue française pour les mandataires publics d'expression française".

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de heren J. DELVA, E. GUTT, voorzitters,
de heren F. DEBAEDTS, L. DE GREVE, L. SUETENS, mevrouw I. PETRY, de heer D. ANDRE, rechters,
overeenkomstig de artikelen 46, § 1, en 49 van de organieke wet van 28 juni 1983, bij beschikking van de Voorzitter in functie van 13 december 1984,
en uit de heer L. POTOMS, griffier,

voorgezeten door Voorzitter J. DELVA,

heeft het volgende arrest gewezen :

I. Voorwerp van de vordering

Bij verzoekschrift van 10 oktober 1984, ter post aangetekend verzonden op 12 oktober 1984, vordert de Vlaamse Executieve, ten verzoeken van haar Voorzitter de heer G. GEENS, te dien einde gemachtigd bij besluit van de Vlaamse Executieve van 10 juli 1984, de vernietiging van het decreet van de Franse Gemeenschapsraad van 26 juni 1984 "assurant la protection de l'usage de la langue française pour les mandataires publics d'expression française", bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 6 juli 1984.

In hetzelfde verzoekschrift wordt de schorsing van het genoemde decreet gevorderd.

II. Rechtspleging

Van de vorderingen werd kennis gegeven op 22 januari 1985 aan de overheden vermeld in de artikelen 59, § 2, en 113 van de organieke wet op het Arbitragehof. De vorderingen werden op last van de Griffier van het Hof bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 31 januari 1985 in het Nederlands, in het Frans en in het Duits. Bij beschikking van 20 februari 1985 heeft de Voorzitter in functie van het Arbitragehof op verzoek van de Minister-Voorzitter van de Franse Gemeenschap, ingediend bij verzoekschrift van 15 februari 1985 en ter post aangetekend verzonden op 15 februari 1985, de bij artikel 69 van de organieke wet bepaalde termijn voor het indienen van een memorie verlengd tot 4 maart 1985.

Op 22 februari 1985 heeft de Voorzitter van de Executieve van het Waalse Gewest een memorie ingediend.

Op 4 maart 1985 heeft de Minister-Voorzitter van de Executieve van de Franse Gemeenschap een memorie ingediend.

Op 12 maart 1985 heeft de Voorzitter van de Vlaamse Executieve een conclusie en op 19 maart 1985 een aanvullende conclusie ingediend.

De Voorzitter in functie van het Arbitragehof heeft bij beschikking van 21 februari 1985 de dag van de terechtzitting bepaald op 19 maart 1985.

Van deze bepaling van de rechtsdag werd kennis gegeven op 25 februari 1985 aan de verzoekende partij en aan de geadresseerden van voormelde kennisgevingen.

Op deze terechtzitting zijn verschenen :

- Mr. P. VAN ORSHOVEN, advocaat van de balie te Brussel, voor de Vlaamse Executieve met zetel gevestigd te 1040 Brussel, Jozef II-sstraat, 30;
- Mr. P. LEGROS en Mr. S. MOUREAUX, advocaten van de balie te Brussel, voor de Franse Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Executieve met zetel gevestigd te 1040 Brussel, Kunstlaan, 19A-D;
- Mr. M. PARDES, advocaat van de balie te Brussel, voor het Waalse Gewest met zetel gevestigd te 1000 Brussel, Keizerslaan, II.

Rechter DEBAEDTS en Rechter PETRY brachten verslag uit respectievelijk in het Nederlands en in het Frans.

Bovengenoemde advocaten werden gehoord, de eerste in het Nederlands, de anderen in het Frans.

De rechtspleging werd gevoerd overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 52 en volgende van de organieke wet van 28 juni 1983, betreffende het gebruik van de talen voor het Arbitragehof.

III. In rechte

A. Over de ontvankelijkheid van de memories en van het beroep tot vernietiging

1. De verzoekende partij werpt in de door haar neergelegde conclusie op dat de memorie van de Franse Gemeenschap niet-ontvankelijk is omdat zij niet uitgaat van de Executieve van de Franse Gemeenschap maar van die Gemeenschap zelf, terwijl volgens artikel 69 van de organieke wet op het Arbitragehof van 28 juni 1983 alleen de Ministerraad, de Executieven, de Voorzitters van de wetgevende vergaderingen en de personen aan wie de kennisgevingen van de griffiers van het Arbitragehof zijn gericht, een memorie bij het Hof kunnen indienen omtrent de medegedeelde zaken.

Het is juist dat in het stelsel van de organieke wet op het Arbitragehof, zoals blijkt uit de artikelen 1, § 1, en 69 van de wet, wat de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreft, niet de daarmee overeenstemmende rechtspersonen voor het Hof in rechte treden, maar uitsluitend de in de wet daartoe aangewezen organen, t.w. respectievelijk de Ministerraad en de onderscheidene Executieven.

Al is het nu zo dat de Executieve van de Franse Gemeenschap in de aanhef van haar memorie

verklaart op te treden als vertegenwoordigend orgaan van de Franse Gemeenschap, toch blijkt uit de bijgevoegde stukken, dat die memorie werd opgemaakt en ingediend uitsluitend op grond van een beslissing van de Executieve die te dien einde een uitvoeringsopdracht heeft gegeven aan haar Voorzitter, en zonder dat enig ander orgaan ter zake is opgetreden.

De kwestieuze memorie wordt dienvolgens als ontvankelijk aanvaard.

2. De verzoekende partij werpt ook op dat de memorie die op 22 februari 1985 door de Executieve van het Waalse Gewest aan het Arbitragehof werd gezonden, te laat werd ingediend aangezien de termijn voorgeschreven bij artikel 69 van de organieke wet op het Arbitragehof niet werd verlengd ten behoeve van de Executieve van het Waalse Gewest.

De termijn voor het indienen van een memorie werd op verzoek van de Minister-Voorzitter van de Executieve van de Franse Gemeenschap, overeenkomstig artikel 72 van de organieke wet op het Arbitragehof, bij beschikking van de Voorzitter van het Arbitragehof verlengd tot 4 maart 1985. Aangezien door een zodanige verlenging van termijn de afhandeling van de zaak in haar geheel wordt verschoven, geldt zij voor al de in artikel 69 van de organieke wet bedoelde organen en personen.

Dienvolgens is ook de memorie van de Executieve van het Waalse Gewest ontvankelijk.

3.0. In de memorie van de Executieve van de Franse Gemeenschap worden vier excepties van niet-ontvankelijkheid van het beroep tot vernietiging opgeworpen.

3.1. Luidens de eerste van die excepties bezit de verzoekende partij, d.i. de Vlaamse Executieve, de rechtspersoonlijkheid niet en kan zij derhalve niet in rechte treden. In de exceptie wordt opgemerkt dat de organieke wet op het Arbitragehof niet heeft kunnen afwijken van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, inzonderheid artikel 3 van die wet welke met gekwalificeerde meerderheid werd aangenomen.

Zoals hierboven reeds werd opgemerkt, treden overeenkomstig de artikelen 1, § 1, en 69 van de organieke wet op het Arbitragehof voor dit Hof uitsluitend de in die wetsbepalingen aangeduide publiekrechtelijke organen op. De verwijzing naar de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is niet ter zake dienend, omdat het hier niet gaat om rechtsgedingen van de Gemeenschap of het Gewest als bedoeld in artikel 82 van die wet.

De eerste exceptie van niet-ontvankelijkheid is derhalve zonder grond.

3.2. Luidens de tweede exceptie zou de Vlaamse Executieve gehandeld hebben "à la requête" van de heer GEENS die niet bevoegd is om de indiening te vorderen van een verzoekschrift tot vernietiging op grond van artikel 1 van de organieke wet op het Arbitragehof.

De exceptie berust op een misvatting omtrent de betekenis van de uitdrukking "ten verzoeken van" welke in het verzoekschrift is gebruikt; deze uitdrukking is niet synoniem van "op vordering van" (à la requête de), maar duidt uitsluitend de fysieke persoon aan die de uitoefening van de vordering waartoe de Executieve heeft beslist, voor het bevoegde rechtscollege zal behartigen.

De tweede exceptie van niet-ontvankelijkheid is zonder grond.

3.3. In de derde exceptie wordt opgeworpen dat het uittreksel uit de notulen van de vergadering van de Vlaamse Executieve van 10 juli 1984, dat in bijlage bij het verzoekschrift is gevoegd, het Hof niet in staat stelt om na te gaan of de geldigheidsvoorwaarden van de toen genomen beslissing, meer bepaald wat betreft de tegenwoordigheid van de leden van de Executieve, zijn vervuld, zodat niet is voldaan aan het substantiële vormvereiste opgelegd door artikel 5, 2°, van de organieke wet op het Arbitragehof, luidens welke bepaling de verzoekende partij bij haar verzoekschrift "een voor eensluidend afschrift van de beslissing waarbij zij besloten heeft het beroep in te stellen" voegt.

De verzoekende partij heeft bij haar verzoekschrift een uittreksel gevoegd van de notulen van haar vergadering van 10 juli 1984 waaruit blijkt dat zij alsdan de beslissing tot het instellen van het vernietigingsberoep en de vordering tot schorsing heeft genomen; zij heeft voor de sluiting van het debat over de vordering tot schorsing een aanvullend uittreksel medegedeeld van dezelfde notulen waaruit blijkt dat de leden van de Executieve voltallig aanwezig waren. Derwijze heeft de verzoekende partij voldaan aan het voorschrift van artikel 5, 2°, van de organieke wet op het Arbitragehof.

De derde exceptie is zonder grond.

3.4. Luidens de vierde exceptie van niet-ontvankelijkheid laat de verzoekende partij niet blijken van een belang bij de gevorderde vernietiging.

Naar het inzicht van de wetgever is er een vermoeden dat de door hem aangewezen publiekrechtelijke organen een wettig belang hebben om voor het Arbitragehof in rechte te treden. Ieder van deze organen is immers rechtstreeks betrokken bij de bevoegdheidsverdeling onder de verschillende wetgevers.

De vierde exceptie van niet-ontvankelijkheid is evenmin gegrond.

B. Over de vordering tot schorsing

1. Luidens artikel 9 van de organieke wet op het Arbitragehof dienen twee grondvoorwaarden vervuld te zijn opdat tot schorsing kan worden besloten :

- 1° er moeten ernstige middelen worden aangevoerd;
- 2° de onmiddellijke uitvoering van de bestreden wet of het bestreden decreet moet een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kunnen berokkenen.

Aangezien deze twee voorwaarden tegelijk moeten vervuld zijn, leidt de vaststelling dat aan één van de twee voorwaarden niet is voldaan, tot de verwerping van de vordering tot schorsing.

Artikel 11 van dezelfde wet bepaalt bovendien "de vordering bevat een uiteenzetting van de feiten waaruit moet blijken dat de onmiddellijke toepassing van de bestreden norm een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen".

2. De verzoekende partij betoogt in haar verzoekschrift onder de hoofding "Vordering tot schorsing" met betrekking tot de tweede wettelijke grondvoorwaarde wat volgt :

"Uit de uiteenzetting van de feiten en van de middelen hiervoor blijkt onmiskenbaar dat de

onmiddellijke uitvoering van het bestreden decreet een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen. Meer bepaald komt het bestreden decreet buiten het Franse taalgebied, doordat het geen aanknopingsfactoren hanteert die daarop betrekking hebben, en het gebruik van het Frans toelaat en het vereiste van de kennis van een andere taal verbiedt (artikel 2 §§ 1 en 2), kennelijk in strijd met de vigerende wettelijke en decretale bepalingen op het stuk van het gebruik der talen voor openbare instellingen, in het bijzonder in de rand- en taalgrensgemeenten van het Nederlandse taalgebied, waar het gebruik en zelfs de kennis van het Nederlands verplicht is (zie hierover het advies van de Afdeling Wetgeving van de Raad van State, Verenigde Kamers, 25 januari 1984, Parl. Stukken van de Kamer, 712, 1983-84, nr. 5).

"Bovendien wil het bestreden decreet retroactief, en meer concreet met ingang van 10 oktober 1982, rechterlijke beslissingen die reeds waren geveld op het ogenblik van de aanneming, bekrachtiging en afkondiging van het decreet, hun gezag van gewijsde ontnemen, waardoor vastgestelde of toegekende rechten zouden ontkend of ongedaan gemaakt worden.

"Dit laatste rechtsgevolg van het bestreden decreet is trouwens in strijd met alle in een rechtsstaat geldende beginselen inzake het gezag dat aan een rechterlijke beslissing moet toekomen (zie artikel 7 van het Gerechtelijk Wetboek).

"Dat de onmiddellijke uitvoering van het bestreden decreet nadeel kan berokkenen dat bovendien ernstig is en moeilijk te herstellen, blijkt ook nog uit de spoed waarmee de Raad en de Executieve van de Franse Gemeenschap het decreet besproken, aangenomen, respectievelijk bekrachtigd en afgekondigd hebben, wat erop wijst dat dit onmiddellijk ingrijpen in bestaande rechtsverhoudingen en derhalve nadeel berokkenen de bedoeling van de instellingen van de Franse Gemeenschap was".

3. De verzoekende partij verwijst in de bedoelde uiteenzetting hoofdzakelijk naar de door haar ontwikkelde annulatiemiddelen en beklemtoont daarbij de volgens haar klaarblijkelijke en ernstige aard van de aangeklaagde bevoegdheidsoverschrijding.

Dit betoog is niet ter zake dienend omdat er geen noodzakelijk verband bestaat tussen de eerste en de tweede wettelijke voorwaarde; m.a.w., noch de klaarblijkelijkheid noch de ernst van de beweerde bevoegdheidsoverschrijding wijzen er op dat daaruit noodzakelijkerwijs een ernstig en moeilijk te herstellen nadeel zou kunnen voortvloeien.

Meer bepaald kan het louter morele nadeel dat de Staat, een Gemeenschap of een Gewest zouden kunnen geacht worden te lijden ingevolge de in een vordering tot vernietiging aangeklaagde bevoegdheidsoverschrijding niet gekwalificeerd worden als een te moeilijk te herstellen ernstig nadeel", als bedoeld in artikel 9 van de organieke wet op het Arbitragehof, omdat in dat geval de tweede wettelijke voorwaarde geen zelfstandig bestaan zou hebben maar de vervulling ervan automatisch uit de vervulling van de eerste zou voortvloeien.

Ook de verwijzing naar de in het verzoekschrift gegeven uiteenzetting van de feiten die volgens de verzoekende partij laat uitschijnen dat het bestreden decreet met overhaasting werd genomen, waaruit dan zou blijken dat "nadeel berokkenen de bedoeling van de instellingen van de Franse Gemeenschap was", is niet van die aard dat daardoor zou worden aangetoond dat de tweede wettelijke grondvoorwaarde vervuld is. Er kan immers geen noodzakelijk verband onderkend worden tussen de mogelijke haast waarmee een decreet zou zijn genomen en het mogelijke nadeel dat daaruit zou voortkomen, laat staan dat die mogelijke haast op zich zou kunnen laten blijken van "een moeilijk te herstellen ernstig nadeel". Trouwens blijkt niet uit het dossier dat de wetgevende

procedure niet zou zijn nagekomen.

De vordering tot schorsing, zoals zij in het verzoekschrift is geformuleerd, voldoet derhalve niet aan het vormvereiste dat is opgelegd bij artikel 11 van de organieke wet op het Arbitragehof.

4. Zelfs wanneer rekening wordt gehouden met de bijkomende uiteenzetting welke door de verzoekende partij in verband met de tweede wettelijke voorwaarde wordt gegeven in de door haar neergelegde conclusie, blijkt niet het vervuld zijn van die voorwaarde.

In die conclusie gewaagt de verzoekende partij voor het eerst, op weinig concrete wijze, ook van het nadeel dat het bestreden decreet kan berokkenen "aan instellingen en personen die uit de door het bestreden decreet tegengesproken grondwettelijke en wettelijke regelingen subjectieve rechten putten, zich daarop wensen te beroepen, en ook beroepen, alsmede aan de algemene en particuliere belangen die door deze regelingen behartigd worden", en stelt dat "ook de administratieve en jurisdictionele beslissingen die door het bestreden decreet van rechtskracht ontdaan worden verklaard subjectieve rechten toe(kennen) of deze minstens vast(stellen), zodat het bestreden decreet ook hierom nadeel kan berokkenen en ook effectief berokkent".

Tenslotte betoogt de verzoekende partij dat al deze nadelige gevolgen van het bestreden decreet niet enkel moeilijk te herstellen, maar onherstelbaar zijn. Zij verwijst meer bepaald naar "het verstrijken van de termijnen voor de bestrijding van administratieve en jurisdictionele beslissingen die zonder het decreet onwettig zouden zijn, door middel van administratieve en jurisdictionele beroepen".

Deze uiteenzetting kan niet worden geacht een voldoende aanwijzing in te houden van concrete feiten waaruit een moeilijk te herstellen ernstig nadeel zou kunnen blijken.

Wat meer bepaald de opmerking van de verzoekende partij aangaande het verstrijken van de beroepstermijnen betreft, wijst het Hof er op dat het rechtsbestaan van het bestreden decreet niemand verhindert de bedoelde beroepen binnen de wettelijk bepaalde termijnen in te stellen en daarbij de exceptie van ongrondwettigheid en/of onwettigheid van hetzelfde decreet op te werpen.

5. Samenvattend oordeelt het Hof dat de vordering tot schorsing niet gegrond is.

Om deze redenen,

Besluit het Hof :

De vordering tot schorsing van het decreet van de Franse Gemeenschap van 26 juni 1984 "assurant la protection de l'usage de la langue française pour les mandataires publics d'expression française" is verworpen.

Aldus uitgesproken in de Nederlandse en de Franse taal ter openbare terechtzitting van 5 april 1985.

De Griffier,
L. POTOMS

De Voorzitter,
J. DELVA.